

MARE, JO VULL SER PIRATA

El sol enviava l'últim adeu del dia en una barreja de taronges i rosats mentre la veu suau del Jordi acabava de llegir el capítol. L'Helena, asseguda al seu costat sobre les roques, sostenia el petit vaixell de fusta entre les mans i tot i que escoltava el relat, els seus pensaments es dirigien cap al mar agitat i tempestuós que s'obria al seu davant.

—"... i amb l'espasa a la mà i el cor en un puny va fixar la mirada al camp de batalla i els records a casa seva, preguntant-se si tornaria algun dia."

Va tancar el llibre, i va posar els ulls en la seva amiga, intentant endevinar quines divagacions sobrevolaven el seu cap.

—Creus que viurà? —va deixar anar ella després d'una estona, referint-se a la història.— El príncep? O que la reina el matarà?

—Espero que no. M'agrada molt el seu personatge. —I després d'uns moments de reflexió va afegir.— En realitat voldria ser ell. Ja saps, viure aventures, veure món i conèixer gent. A més, si fos ell, sé que no estaria mai sol— L'Helena va notar com les galtes se li tenyien de rosa i de calor.— Sempre estem llegint històries de fantasia i d'herois, però al final només són això, històries. Fins i tot tenim un vaixell, però no és més que una joguina! —va exhalar un baf d'aire fred i li va agafar les dues mans, quedant-se un davant de l'altre amb les cames encreuades.— Ho hem parlat milers de cops, Helena. Tenim el port aquí mateix; ens allistem un dia en un vaixell i marxem

d'aquí. Aquest poble se'ns fa petit, i el temps cada dia passa més de pressa. Sé que no... —va empassar saliva i va clavar la mirada a terra, avergonyit.— Sé que no queda gaire perquè et facis una dona. La meva àvia em va explicar que us passa cap als dotze o els tretze anys. I llavors hauràs d'anar al festival.

—Jo no hi vull anar, al festival. No em vull casar —va resoldre, decidida però amb la veu tremolant.— Farem una cosa; jo parlaré amb els meus pares i tu amb ton pare, i els direm la veritat. Que volem marxar a viatjar pel món, els dos junts, i que no ens comprometin amb ningú, que no em presentin al festival —van somriure, i estrenyent-se les mans amb tanta força que se'ls van posar vermelles van assentir repetidament, segellant la promesa.

—Saps què serem, no, viatjant pels mars sense rumb?

—Pirates.

—Pirates.

—Buscarem un tresor, i ens farem rics i tindrem una flota de cinquanta vaixells que derrotaran armades senceres.

I mentre la llista d'imaginacions s'anava allargant, la pluja els va tallar, aquella pluja gelada i hivernal que no arribava a ser neu per la proximitat del mar. Quan va arribar a casa el plugim s'havia transformat en un aiguat furient que colpejava amb ràbia les parets d'aquelles cases velles. L'Helena va obrir la porta de la seva i sense pensar-ho dos cops va exclamar:

—Mare, jo vull ser pirata!

Els xiuxiuejos de les dones que ocupaven el menjador van emmudir de sobte. No era una reunió inusual; en els dies de fred les mares del poble solien passar les tardes al voltant del foc. La nena no podia comptar-les ni distingir-les; eren un grup de siluetes fosques, pàl·lidament maquillades per les tristes flames que espurnejaven a la xemeneia, l'únic so que no semblava callar davant la sorpresa i la incomoditat del moment.

La mare s'havia aixecat, amb les galtes enceses, i els seus ulls blaus de glaç penetrant miraven la seva filla amb una expressió il·legible. Era una dona grossa, alta i imponent, amb uns cabells castanys recollits en un monyo tan tibet que li enduria les faccions del rostre.

—Què dius ara?

L'Helena va empassar saliva i va repetir:

—Vull ser pirata.

Aquest cop la resposta no va ser el silenci, sinó els riures somorts de les altres dones, que la fitaven amb una mescla de rebuig i d'estranyesa mentre comentaven entre elles la inesperada declaració de la nena.

—Quines bogeries dius, filla meva!

—No estic dient cap bogeria. El Jordi i jo tenim un vaixell, un vaixell pirata —va abaixar la mirada cap a les seves botes, enfangades fins als turmells.— Bé, més aviat és un prototip de vaixell. Quan siguem grans ja tindrem prou diners per construir-ne un de veritat. Sempre m'explica un munt d'històries, i ja tenim pensats tots els llocs que visitarem. Saps que hi ha ciutats tan grans que són països sencers? I pobles on sempre fa calor? I mars...

La bufetada de la mare, que va ressonar per tota l'habitació com un cop sec, no la va deixar acabar. Amb els ulls plorosos es va dur la mà tremolosa a la cara, que li bullia del dolor i la humiliació. Al cap d'uns segons de silenci una de les presents, la més vella, va compartir la sentència:

—Ben fet, Elisenda. Així és com s'han d'educar les filles —va girar el seu rostre sec i arrugat cap a la petita.— Quants anys tens?

—Deu —va respondre en un sanglot que no va poder reprimir.

—Encara ets a temps d'acabar d'educar-la com Déu mana —va dir a la mare.— No hauries de permetre que anés més amb aquest Jordi, el fill del mestre. Tots sabem que aquesta família no és una bona influència; la seva mare era una prostituta en una taverna de mala mort que va enganyar el seu pare per prendre-li la meitat dels diners i marxar corrents un cop la criatura ja havia nascut. I ell, ja fa anys que no el contracta cap escola, i es dedica a ensenyar a fer comptes als fills dels mariners del port per quatre míseres monedes —va escopir fastiguejada aquestes paraules, i va prosseguir.— Llegir llibres no pot ser bo, i menys si no fan més que posar històries ridícules al cap. Ja sé que encara li queden uns quants anys per presentar-la al festival, però l'hauries d'anar preparant. Una noia no hauria d'ocupar les seves hores en jocs fantasiosos i en imaginar viatges impossibles, sinó en aprendre a portar una casa que agradi al seu futur espòs i el faci content. —Va aixecar el dit, tremolós i callós, i va assenyalar l'Helena.— Els pirates són criminals inhumans, que vaguen pel món com monstres famolencs i devoren pobles al seu pas. L'únic que saben fer bé és penjar d'una sogra.

I ignorant les llàgrimes de la nena, que ja feia temps que havien trencat el dic que les intentava retenir inútilment, es va aixecar i va marxar de la casa, liderant la processó de dones fantasmagòriques que van buidar l'estança en qüestió de segons. La mare es va quedar dreta, amb la mirada clavada en el foc, hipnotitzada per les flames. L'Helena va intentar dir-li alguna cosa, va allargar els seus ditets prims cap a les seves cuixes per reclamar la seva atenció

—No. Ves te'n. Quan arribi el teu pare ja en parlarem. Però no tornaràs a veure el Jordi ni a deixar aquesta família en ridícul mai més.

I aquella nit no se sap què va caure amb més força, si la pluja gelada o les llàgrimes de l'Helena.

La promesa de la mare es va complir, i l'Helena va ser confinada a casa; només podia sortir per acompanyar-la al mercat o a casa d'altres dones. No va tornar a veure aquells cabells rossos, llargs i arrissats, que voleiaven lliures, a mercè de la brisa marina els dies d'estiu; no va tornar a submergir-se en el marró dels seus ulls, que observaven el món famolencs, sense poder esperar per menjar-se'l sencer. No va tornar a capitanejar el seu vaixell de fusta, petit però veloç, que navegava el mar de la imaginació com els bucs de les grans flotes.

No van tornar a llegir llibres junts i inventar-se finals diferents, finals on ells dos tenien cabuda. Ni a mirar les estrelles, ni a nedar al mar els mesos de calor, ni a imitar el cant dels ocells, ni a córrer fins a caure per la gespa amb l'altre sempre al costat per aixecar-lo.

El Jordi, per la seva banda, en el moment en què va rebre la notícia que no podria tornar a veure mai més l'Helena va espitjar el seu pare contra la paret i ignorant els seus crits, va arrencar a córrer. Va córrer fins al mar i allà va plorar. Va plorar i va cridar i va estampar el vaixell de fusta contra les roques, i encara va plorar més quan les onades, per sempre, se'l van emportar.

Amb el pas del temps, la presó casolana de l'Helena va anar matant paulatinament els somnis, els viatges i els pirates. Es va dedicar a aprendre les labors que la seva mare i les altres dones consideraven que una bona esposa havia de tenir. Va cosir fins a tenir els dits puntejats de sang pels cops de les agulles; va rentar la roba fins a arrencar-se tota la capa de pell de les mans i va matar vespres foscos remenant olles mentre escoltava les soporíferes lliçons de la mare.

Rarament pensava en el seu amic, i quan ho feia, les paraules de la promesa trencada se li clavaven com una espasa roent. És per això que evitava recordar-lo; no va tornar a agafar més un llibre i quan sentia les notícies d'un atac pirata als pobles costaners del voltant, se sumava als comentaris despectius i contraris de tothom.

El Jordi va començar a ajudar el seu pare al port, i feia qualsevol feina que trobava disponible per poder aportar més a casa, des de descarregar peix fins a llegir poemes en veu alta de nit a les tavernes. Cada dia que passava, cada dia sense ella, el cor se li encongia més; fins i tot va arribar un moment en què es pensava que li havia desaparegut. Els dos nens que davant del mar s'havien agafat les mans tan fort que havien sentit la sang corrent per les venes de l'altre, ara eren cadàvers en vida.

Als catorze anys l'Helena va sagnar per primer cop. Un dia de novembre, en aixecar-se, es va trobar les cames i el llit tacats de vermell; quan l'Elisenda ho va veure la va abraçar amb força. Ja podia respirar tranquil·la: la seva filla es podria presentar el maig de l'any que ve al festival.

El festival de la primavera era l'esdeveniment més esperat de tot l'any, i aplegava diversos pobles del voltant. Eren els dies en què, celebrant la vida i la fi del fred, les noies es presentaven als nois de la zona i buscaven marit.

A partir de finals de març i principis d'abril el poble es va bolcar en la preparació de la celebració, que durava dos dies sencers. Un cop els pètals de les flors s'obrien, regalant els seus colors al món, eren tallats per elaborar garlandes i tota mena de decoracions; les cases eren escombrades, fregades i netejades fins a descobrir racons que ni les famílies sabien que tenien; els pastissers ja anaven inventant receptes noves per poder delectar tothom amb els seus dolços i la modista, ofegada de feina, confeccionava peces sense descans.

I en un tancar i obrir d'ulls, ja havia arribat el dia assenyalat. Els mesos anteriors havien passat tan de pressa que l'Helena quasi no havia tingut temps d'assaborir-los i assumir que serien els últims que passaria a casa dels seus pares sent una nena.

Tot el poble estava allà reunit, i a l'aire es respirava una mescla de rivalitat i ganes de festa. Mentre la seva família anava arribant a la plaça es va dedicar a observar la resta de nois i noies; els primers eren l'objectiu, i les segones la competència.

El primer ball era per als joves que es presentaven a buscar parella i més que una dansa semblava un combat, amb passos i salts per espases.

Mentre es movia al ritme de la música, una mà li va agafar la cintura per darrere i la va arrossegar cap a ell. Quan la va girar, tenia al davant un noi alt i ben plantat, de cames llargues i espatlles quadrades, que aparentava uns vint anys. Els cabells negres i llisos li queien pels costats del front, emmarcant uns ulls ametllats i felins, d'un verd com el del seu vestit. Desprenia una olor dolça i melosa a l'ambient amb cada passa que donava, i duia una camisa blanca i uns pantalons clars. Li va somriure amb uns llavis fins, que van deixar al descobert una renglera perfectament alineada de dents blanques i esmolades com ganivets. Tot ell semblava una fera, perillosa i tanmateix amansida, disposada a ser acaronada, però amb els ullals i les urpes sempre a punt per atacar.

Seguia els passos amb lleugeresa, demostrant que coneixia la dansa. A l'Helena no li va costar seguir-lo, i al cap d'uns minuts ja ni escoltava la música: simplement els dos flotaven en l'aire, i tot el que veien els seus ulls era aquell somriure enlluernador.

Els aplaudiments de la multitud van evaporar el núvol sobre el qual levitava, i es van deixar anar les mans lentament.

—Ernest. —va dir ell, posant-se una mà al pit a manera de salutació.

—Helena —va respondre.

—Amb encert aquest nom va ser l'escollit per vós; sou el viu retrat de la bellíssima Helena de Troia.

Tot i que la noia no sabia de què parlava, va assentir amb un somriure. Tenia un vocabulari culte i elegant que li afegia encara més atractiu.

—No recordo haver-la vist mai abans —va assenyalar ell.

—Dic el mateix. Jo soc d'aquí, però vós deveu ser d'un altre poble.

—Certament, senyoreta. Soc de dos pobles més al sud. I creieu-me que si l'hagués vist abans la recordaria vívidament.

I quan li va picar l'ullet, l'Helena va sentir que es desfeia.

—Tant de ballar no li fa venir set, senyoreta?

Sense esperar una resposta, la va agafar de bracet i la va conduir cap a les barraques del mercat on servien begudes.

Van seguir ballant, bevent, parlant i rient la resta del dia; no es van separar en cap moment. Cada broma, cada frase, cada elogi, cada pas que feia entre els seus braços al ritme de la festa, pintava amb nous colors una imatge al seu cap, un futur que creia tan pròxim que quasi era tangible.

Ella i l'Ernest, dos pobles més al sud, vivint davant del mar a la casa de la seva família. Estava aprenent l'ofici de mestre d'aixa, i després ja podria passar a treballar al negoci de la seva família, construint i reparant embarcacions. Fins i tot li va confessar que esperava heretar-lo algun dia.

Tot i que no parava de parlar d'ell mateix, l'Helena escoltava amb deliri cada paraula, i quan el campanar tocava anunciant el pas de les hores, ella sentia campanes de boda.

El capvespre no va tardar a arribar, portant el missatge que era hora de tornar a casa.

Els pares de la noia, vençuts pel cansament i l'emoció de veure la seva filla congeniant

amb un noi, havien marxat unes hores abans. Amb els últims raigs de sol i la promesa de tornar a veure l'Ernest l'endemà, va enfilat el sender cap a casa.

Però de sobte, quan només li quedaven cinc minuts per arribar, una mà la va agafar pel darrere i la va estirar cap al bosc que envoltava el camí; l'altra li cobria la boca, ofegant els crits que inútilment intentaven escapar. Tanmateix, quan la mà li va alliberar la boca i va poder agafar aire, no li va caldre girar-se per saber qui era el fortuït atacant.

Reconeixeria aquella olor fins al final dels seus dies: la barreja de sal, suor i tinta, que tot i que feia anys que no la sentia, havia quedat gravada en ella per sempre. Lentament, la va deixar anar i es va descobrir al seu davant.

El Jordi ja no era el nen amb qui l'Helena tant havia jugat; ara era un noi, alt i fort, amb el pit ample i el tors musculat. La barba de tres dies li clapava la mandíbula quadrada de pèls rossos, de la mateixa manera que les cicatrius de l'acne adolescent li marcaven la resta del rostre. Semblava que feia anys que no es tallava els cabells, que creixien com una cascada daurada, recollida en una cua baixa. Duia un abric que estava segura d'haver-lo vist portar al seu pare, i unes botes enfangades plenes de forats.

Malgrat els anys, hi havia una cosa que no havia canviat: els ulls de qui havia estat el seu millor i únic amic eren iguals: la seguien mirant amb una expectativa i una esperança que ella mateixa ja no era capaç de trobar. Abans que pogués preguntar per la situació, el Jordi va deixar anar les respostes:

—Em sap greu haver-te sorprès així, però era l'única manera que tenia de poder parlar amb tu. Tinc moltes coses a explicar-te, i tu a mi també, però tindrem temps de sobra

per fer-ho. Porto observant-te tota la tarda, i he vist com estaves amb aquell noi —li va agafar els dos braços amb força i va clavar la mirada en la seva.— Demà surt un vaixell a mitjanit, i penso agafar-lo. Ja no aguanto més en aquest poble, i no he oblidat el que vam decidir. Seré pirata, i vull ser-ho al teu costat.

—I el teu pare? —va preguntar, encara processant tot el que li acabava de dir.

—Helena, fa dos mesos que és mort —va respondre, amb la veu tremolosa.— Se'l va emportar la febre. Amb prou feines vaig poder pagar l'enterrament. És per això que he de marxar; soc pobre, he de fer fortuna, i ja no em queda res aquí, excepte tu.— La va deixar anar i es va enretirar dues passes.— Tens tot el dia per pensar-t'ho, però sé que, dins teu, ja saps el que has de fer. T'espero demà al port, a les dotze.

I va marxar corrents, perdent-se entre els arbres i la foscor de la nit.

Veure el Jordi després de tants anys, sentir la seva veu i el seu tacte, l'havia trastocat de dalt a baix. La seva imatge s'encavalcava amb la de l'Ernest, i la confusió entre els dos homes, entre les dues opcions, entre els dos futurs, li escanyava els pensaments amb una ràbia desmesurada.

Va passar tota la nit en vela sense arribar a una decisió ferma, però quan va tenir l'Ernest materialitzat al seu davant el matí següent, besant-li les mans amb la delicadesa més suau, la seva consciència es va aclarir com els núvols que marxen després d'un xàfec d'estiu.

L'Ernest era l'indicat, la resposta correcta. Ser pirata era la cosa més estúpida que havia arribat a pensar mai, eren les simples fantasies d'una nena naïf que no entenia

com funcionava el món. Segurament, anant al darrere de la follia del seu amic hauria acabat com la seva mare, o pitjor. En canvi ara, de la mà de l'Ernest, tenia clar el seu paper i el seu destí.

I així ho va corroborar ell quan, al mig del dinar popular, es va agenollar i li va formular la gran pregunta. Un sí ple de llàgrimes i els aplaudiments i crits de la multitud van ser la resposta. Seria la dona de qui construïa els vaixells, no qui els capitanejava.

Als seus pares no els hi cabia la felicitat dins del pit; l'Elisenda veia satisfeta com tot el que havia lluitat per ensenyar-li a la seva filla per fi donava fruit. I quin fruit! Ja es veia amanyagant nets a totes hores.

La tarda va transcórrer entre preparacions de boda, converses i acords entre les dues famílies. A més, com que era l'últim dia del festival, la festa s'allargava fins ben entrada la nit. Una foguera alta i espurnejant presidia la plaça, i les noves parelles que s'havien format ballaven al seu voltant, mig hipnotitzades per la llum de les flames i la certesa de la nova etapa que s'obria al seu davant.

Al cap d'una estona, l'Ernest va murmurar-li a cau d'orella, llançant un baf d'aire calent:

— No preguntis i segueix-me. Sé un lloc perfecte per estar sols.

Discretament, la va agafar de la mà i la va conduir pels carrers negres i estrets, fins a sortir del nucli del poble i arribar a un bosquet una mica allunyat de les cases.

— Ernest, què...?

No va poder acabar la pregunta, ja que el contacte dels llavis del noi sobre els seus la va interrompre. Era el primer cop que feia un petó a algú, i la manera com l'Ernest la besava i movia la llengua fins a tocar i jugar amb la seva li va semblar la cosa més exquisida que havia provat mai. Tot seguit, va posar les mans sobre els seus pits, i va començar a acariciar-los. L'Helena sentia que el cor li anava a mil, i s'accelerava com més la tocava; quan es va treure la camisa i va deixar al descobert uns abdominals forts i ben marcats, un sospir de plaer i satisfacció es va escapar dels seus llavis inflats pels petons.

Però a partir d'allí, tot va començar a anar massa ràpid, i el tacte de l'Ernest, que feia no-res havia estat gentil i delicat, ara era dur i voraç, i intentava forçosament desfer-li els botons del vestit. L'Helena sabia que uns quants petons eren inofensius, però que no podia anar més enllà. La seva mare li havia explicat més d'un cop: l'acte no havia de tenir lloc fins a la nit de bodes. Clarament, l'Ernest no pensava el mateix.

—Ernest, crec que ho hauríem de deixar aquí —va dir, intentant desfer-se del seu cos.— Tinc ganes de tornar a la plaça, amb tothom. Ja tindrem temps de fer aquestes coses quan ens casem.

Tot i que esperava un grapat de reaccions diferents, no va prevenir una rialla.

—Seràs ximple, Helena —va dir, encara rient.— Tu compraries un cavall sense muntar-lo primer? Doncs no esperis que em casi amb una dona sense haver-la provat del tot.

La noia es va quedar sense paraules. En els dos dies que portava parlant amb ell sense parar, no l'havia sentit fer servir mai aquest to tan condescendent, tant burleta.

—Jo... jo no vull —va respondre, tremolant. Començava a sentir un calfred molt desagradable que li pujava columna amunt, i una suor freda li anava impregnant el cos.

—Va, dona, només serà un moment —va fer un gest que implicava súplica, demanda.— Segur que ens ho passem molt bé.

—No, Ernest. Me'n vaig.

Però no va poder fer ni una passa quan el noi la va agafar pel braç i la va llançar a terra amb una fúria bestial. Allà estava la fera, alliberada, cansada d'amagar la seva vertadera naturalesa, a punt d'acabar amb la presa innocent. Per molt que cridava i forcejava, la retenia amb més força i la tocava amb una ànsia violenta i famolenca, ignorant les llàgrimes que li baixaven dalt avall les galtes brutes de terra.

S'havia equivocat de resposta. Havia confós els elogis i les paraules ensucrades per bones intencions; s'havia deixat cegar per la idea d'una llar i uns braços sota els quals refugiar-se, quan en realitat, aquells braços els havia de trobar en ella mateixa.

Li havien repetit tants cops en els darrers anys que havia de buscar un home i sotmetre's a ell que havia oblidat la llibertat que sentia quan era una nena i no depenia de ningú. Llavors ho va entendre: no els molestava que anés amb el Jordi; els molestava que fos lliure, i que ell li ensenyés que podia ser-ho. Tenien por que aprengué a domar les feres; les feres com la que ara tenia a sobre.

I quasi sense pensar-ho, quan l'Ernest, distret, va dirigir les mans a baixar-se els pantalons, l'Helena va agafar una pedra, i amb tota la força i la ràbia que tenia dintre li va colpejar al cap.

El silenci d'aquell instant és el so més esfereïdor que escoltaria en tota la seva vida.

El cos va caure, pesat i inert, i del crani esberlat va començar a brollar una font vermella que anava inundant el terra sense aturament.

Tant se val si era mort o no; quan va veure que no es podia aixecar va arrencar a córrer sense mirar enrere, sense pensar en el que acabava de passar, però amb un objectiu fix: el port. No obstant, al mig de la frenètica cursa, quan ja sentia de fons la remor de les onades, un so la va parar, deixant-la clavada al mig del carrer com una estàtua de pedra.

El campanar, impassible, tocava les dotze. El vaixell, amb el Jordi, ja havia marxat.

Quan ja tenia a tocar un nou camí, la vida li arrabassava, deixant-la un altre cop a la casella de sortida. No havia servit de res rebel·lar-se, córrer cap a la llibertat; havia arribat tard a la meta, havia perdut el premi. La mort de l'Ernest havia estat en va, i ara el crim la perseguiria per sempre.

Tot i això, es va arrossegar fins al port; al costat de la immensitat de l'aigua del mar és més fàcil dissimular les llàgrimes. Es va asseure al terra brut i mullat, de mala manera, i

va donar pas als sanglots i a les emocions perquè sortissin lliures del seu cos, sense preocupar-se de què pensaria la gent que la veiés.

Una figura encaputxada i encorbada es va col·locar al seu costat. "Un vagabund, o un borratxo" va pensar.

— Sabia que vindries — li va dir.

No podia ser. Impossible. Havia vist el vaixell lluny al mar, amb els seus propis ulls. Amb el cos tremolant, i dubtant del seu propi seny, va veure com l'home es retirava la caputxa del rostre.

— Sabia que vindries, Helena — va repetir el Jordi, amb la mirada vidriosa i el somriure trencat.

— Però si el vaixell ja ha marxat, abans que jo arribés.

— No importa. N'agafarem un altre, a la matinada. Tenim tota la vida per davant.

No va voler preguntar, no volia ni saber com havia sabut que l'havia d'esperar. Simplement estava allà, al seu costat. Després de tants anys separats, per fi tenia al seu amic, al seu company.

No va poder evitar llançar-se-li a sobre; el va abraçar fins a estar segura que era real; el va abraçar fins que la seva camisa tenia més llàgrimes que els seus ulls.

Després d'una estona que es va fer eterna, lentament i més calmada, el va deixar anar, i es va fixar en una bossa que havia deixat arraconada contra la paret.

— No he portat res — va assenyalar, eixugant-se les galtes amb el dors de la mà.

— No cal. Si hi som els dos, tenim tot el que necessitem.